

6. GEMAKKELIJKE GROENTEN!

1. DE SELECTIE VAN GROENTEN

Bent u een groentje in de moestuin? Begin dan maar beter met gemakkelijke groenten. Als u meteen het hele groenteassortiment wilt telen, wachten u mogelijk grote teleurstellingen en raakt u misschien ontmoedigd. In deze fiche willen wij u enerzijds een aantal groenten voorstellen die gemakkelijk te kweken zijn. Anderzijds stellen wij voor elke gewasgroep een plantkalender voor, met enkele gemakkelijk te telen variëteiten.

1.1. GROENTETABEL

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende gewasgroepen en een selectie van groenten voor elke groep. Voor elke groente stellen wij ook een of meer rassen voor. De groenten die het gemakkelijkst te kweken zijn, die bijna altijd een goed resultaat geven, staan aangeduid met één sterretje.

Gewasgroep	Groente	Rassen
Koolgewassen	witte kool – late teelt (**)	Langedijker Bewaar
	rode kool – late teelt (**)	Langedijker Bewaar
	radijs (*)	Cherry Belle, Saxa
	Chinese kool (**)	Granaat
	boerenkool	
Bladgewassen	snijsla (*)	Witte Dunsel, Amerikaanse gekrulde
	pluksla (*)	Black Seeded Simpson
	tuinkers (*)	Gewone, Cressida, Breedbladige
	warmoes (*)	Groene Gewone, Donkergroene Gladde Witribbige, Rhubarb Chard (met rode stengels)
	snijselder (*)	Gewone snij
	kropsla (**)	Wonder der 4 jaargetijden, Suzan, Zomerkoningin, Bon Jardinier
	winterpostelein (*)	

Vruchtgewassen	courgette (*)	Black Beauty
	pompoen – kleinvruchtig (*)	Red Kuri en Hokkaido, Kabocha en Buttercup
	maïs	Golden Bantam
Wortelgewassen	plantui (*)	Setton, rode ui De Brunswick, Sturon
	rode biet (*)	Detroit Dark Red, Egyptische Platronde
	knolvenkel (**)	Zachte van Florence, Zefa-Fino, Perfection
	pastinaak (*)	Tender and True, halflange van Guernsey
Aardappel	aardappel (*)	Junior, Gloria (vroeg), Charlotte, Santé (halfvroeg)
Peulgewassen	erwt - doperwt (**)	Mechelse Krombek, Senator, Eminent, Kelvedon Wonder, Express
	erwt - sluimerwt (**)	Norli, Heraut, De Grace, Record
	boon - prinsessenboon (*)	Dubbele Witte zonder Draad, Saxa, Mechelse Tros, Purple Queen, Westlandse Dubbele
	boon - snijboon (sabelboon) (*)	Helda, Noordster, Admiras

(*) *Makkelijke groenten die bijna altijd een goed resultaat geven*

(**) *Groenten met een langere groeiperiode of waarvan de teelt iets moeilijker verloopt*

U kunt eventueel ook zaad van afrikaantjes en goudsbloem aankopen om tussen de rijen groenten te zaaien. Phacelia is een goede groenbemester om de vrijgekomen plaatsen in de percelen weer te vullen.

1.2. EEN WOORDJE UITLEG OVER ERWTEN EN BONEN

Zowel bij erwten als bij bonen bestaan er hoge en lage rassen. Om hoge rassen te telen, moet u steun voorzien.

Erwtenrassen

De meeste tuiniers telen doperwten en sluimerwten. Van doperwten worden alleen de jonge erwten gegeten. Bij sluimerwten wordt de jonge peul met de onvolgroeide erwten erin gegeten. Er bestaan tal van erwtenrassen, waarvan er enkele goed bekend zijn en veel geteeld worden:

Doperwt

- Lage rassen: Eminent (40 – 60 cm), Kelvedon Wonder (45 – 70 cm).
- Hoge rassen: Mechelse Krombek (150 cm), Express (90 – 100 cm), Senator (70 – 120 cm).

Sluimerwten

- Lage rassen: De Grace (30 – 70 cm), Norli (50 cm).
- Hoge rassen: Héraut (110 – 140 cm), Record (110 – 120 cm).

Bonenrassen

De bonen vormen een zeer uitgebreide groep van planten met veel verschillende rassen. Meestal wordt een indeling gemaakt op basis van het gedeelte van de boon dat wordt gegeten, de bereidingswijze en de hoogte van de volgroeide plant.

In België en Nederland zijn vooral snij- en prinsessenbonen bekend. Van beide wordt de hele peul met het onrijpe zaad erin gegeten.

Worden de peulen eerst in fijne reepjes gesneden en dan pas gestoofd, dan spreken we van snijbonen. De peulen zijn breed, plat en lang. Snijbonen worden bijna altijd aan staken geteeld, vandaar de term 'staaksnijboon'.

Wordt daarentegen de peul intact gelaten en in z'n geheel gestoofd, dan hebben we het over prinsessenbonen of sperziebonen. Prinsessenbonen worden vaker als lage struik geteeld, 'struikprinsessenbonen' dus. Enkele bekende rassen:

Snijboon

- Struiksnijboon: Noordster, Admires.
- Staaksnijboon: Helda.

Prinsessenboon

- Struikprinsessenboon: Dubbele Witte zonder Draad, Saxa, Purple Queen
- (Saxa kan twee weken vroeger en twee weken later dan de andere bonen gezaaid worden. Dat laat oogstspreading toe.)
- Staakprinsessenboon: Mechelse Tros, Westlandse Dubbele.

2. PERCEEL VAN DE KOOLGEWASSEN

2.1. FEBRUARI

U kunt nog boerenkool oogsten.

Maak het perceel waarop de koolgewassen moeten komen zaaiklaar.

2.2. MAART - APRIL

Radijsjes

- Begin maart kunt u buiten de eerste radijsjes zaaien. Om de oogst wat te spreiden, zaait u om de twee weken een beetje. De variëteit Saxa kunt u

zaaien tot half april. Later zaaien is minder aan te raden: de radijzen groeien dan te snel, waardoor ze flauwer gaan smaken.

- Zaai in rijen met een tussenafstand van 10 tot 15 cm. Laat binnen de rijen telkens 2 cm tussen twee opeenvolgende zaadjes.
- Na een week komen de radijsplantjes boven, en na een korte groeiperiode van 6 tot 8 weken, kunt u al oogsten.
- Het enige waarop u in het korte radijzenleven moet letten, is dat ze voortdurend in vochtige grond kunnen groeien. Bij droog weer en in zandgrond moet u de plantjes zeker gieten. Droogte leidt tot een snel gevormde holle knol met een soms erg uitgesproken smaak. Bovendien gaan de radijzen soms ook barsten als ze na een lange droge periode plots weer water krijgen. Let er dus op dat de grond voortdurend vochtig blijft.

Rode kool en witte kool

- Vanaf de laatste week van maart tot eind april kunt u buiten rode en witte bewaarkool zaaien.
- Doe dit op een **zaaibedje** op het perceel van de koolgewassen. Indien u de kolen niet zelf wilt zaaien, kunt u plantgoed aankopen.
- Zaai uit in rijen met telkens 10 cm ertussen. Laat in elke rij telkens 3 cm tussen de zaadjes. Na 10 tot 14 dagen verschijnen de plantjes.

2.3. MEI-JUNI

Radijsjes

- Mei is de oogstmaand voor de radijsjes die u in maart en april gezaaid hebt. Trek ze aan hun loof uit de grond om ze te oogsten.
- Radijzen zijn niet makkelijk te bewaren, en bovendien kan niets op tegen de smaak van versgeplukte radijsjes. Oogst daarom om de paar dagen naar behoefte. Van radijzen eten we vooral de knolletjes, maar ook de blaadjes zijn eetbaar en lekker in een omelet.
- Het is belangrijk dat de grond vochtig blijft. Ligt er zandgrond in uw tuin en is er een droge periode, dan moet u de radijsjes gieten.

Rode kool en witte kool

De gezaaide kool kunt u tussen half mei en half juni **uitplanten** (uit de grond halen en weer planten). Koolplantjes plant u uit als ze ongeveer 10 cm groot zijn. Plant ze uit op rijen die 60 cm van elkaar liggen, met ook 60 cm tussen twee plantjes binnen dezelfde rij. Zoveel plaats heeft elke koolplant nodig om te groeien.

Ook aangekochte koolplantjes kunt u nu uitplanten.

Plaats vlak na het uitplanten een **koolkraag** rond de voet van de stengel van de koolplantjes (zie ook fiche 4 over ziekten en plagen).

Boerenkool

Na de radijzenoogst komt een deel van het perceel vrij. Hier kunt u dan boerenkool zaaien. Zaai in rijen die 60 cm uit elkaar liggen, en laat binnen elke rij telkens 15 cm tussen de zaden.

2.4. JULI - AUGUSTUS

Gaat u met vakantie? Pak dan eerst het onkruid nog eens flink aan. In de zomer kan het snel gaan bloeien en zaad vormen.

Radijsjes

- Als alle radijsjes geoogst zijn en er nog plaats vrij is op het perceel van de koolgewassen, dan kunt u hier phacelia inzaaien.
- U kunt een laatste keer radijsjes zaaien in augustus.

Rode kool en witte kool

Breng een mulchlaag aan tussen de planten (zie ook fiche 3 over bodemanalyse en bodemverbetering).

Boerenkool

- Als de boerenkolen te dicht bij elkaar staan, moet u ze dunnen. De planten moeten op 60 cm van elkaar staan.
- Verwijder het onkruid door de grond te **wieden** en te **schoffelen**.
- Breng een mulchlaag aan tussen de planten.

Chinese kool

- Tussen 15 juli en 15 augustus kunt u Chinese kool ter plaatse zaaien.
- Laat 40 cm tussen de rijen.
- Na opkomst moet u de planten dunnen tot ze op 30 cm van elkaar staan binnen de rij.
- Tijdens droge periodes moet u gieten, want Chinese kool staat niet erg stevig in de grond.

Winterpostelein

Overal waar plaats vrijkomt na de oogst, kunt u winterpostelein zaaien. Dat houdt de bodem de hele winter bedekt. Oogsten kan van eind oktober tot maart. Winterpostelein moet alleen het eerste jaar worden gezaaid: de daaropvolgende jaren zaait het gewas zichzelf uit.

2.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Radijsjes

September is de laatste oogstmaand voor de radijsjes van augustus.

Rode kool en witte kool

De kolen groeien rustig door.

De kolen die u nu al wilt consumeren, kunt u alvast oogsten.

Wilt u de kolen wat langer bewaren? Dan is het oogstmoment zeer belangrijk. Laat de kolen volledig volgroeien, maar haal ze binnen voor het echt gaat vriezen. Als het niet vriest, kunnen de kolen tot eind oktober of zelfs tot in november op het perceel blijven staan.

Boerenkool

Verwijder het onkruid door de grond te wieden en te schoffelen.

Chinese kool

U kunt Chinese kool oogsten van half september tot half november. Let wel op: dit gewas is zeer vorstgevoelig. Haal alle Chinese kolen dus binnen vóór de eerste vorst.

2.6. NOVEMBER - DECEMBER

Rode kool en witte kool

- In november mag u de eerste echte nachtvorst verwachten. Haal de bewaarkolen die nog niet geogst werden nu zeker binnen.
- Breng na het oogsten een wintermulchlaag aan op het perceel.

Boerenkool

- U kunt boerenkool oogsten vanaf november. Dit doet u door de bladeren van de stam te snijden, te beginnen met de onderste bladeren. Pluk steeds maar zoveel u nodig hebt. De volgende keer plukt u dan de bladeren die iets hoger staan.
- Boerenkool heeft geen last van vrieskou en kan de hele winter buiten blijven staan. Boerenkool is trouwens pas écht lekker nadat het eens goed gevroren heeft.

3. PERCEEL VAN DE BLADGEWASSEN

3.1. FEBRUARI

U kunt nog winterpostelein oogsten. Maak het perceel voor de bladgewassen zaaiklaar. Winterpostelein wortelt erg oppervlakkig, zodat u de plantjes gemakkelijk kunt verwijderen om plaats te maken voor de groenten.

3.2. MAART - APRIL

Snijsla

Snijsla vormt veel kleine, smalle blaadjes naast elkaar. Vanaf begin mei kunt u buiten snijsla zaaien.

- Om de oogst te spreiden, zaait u om de twee weken een beetje.
- Zaai in rijen op 10 tot 15 cm van elkaar. Zaai dik: 4 zaden per centimeter.
- Na 8 weken zijn de blaadjes 10 cm lang en kunt u ze afsnijden.

Pluksla

Dit type sla vormt geen gesloten krop, maar een open rozet. Vanaf begin maart kunt u buiten pluksla zaaien.

- Zaaien gebeurt in rijen die 30 cm van elkaar liggen. Laat tussen twee opeenvolgende zaden een afstand van 3 tot 5 cm.
- Later moet u uitdunnen tot de planten op 25 tot 30 cm van elkaar staan in de rij.

Een andere manier om pluksla te zaaien, is het zaad in de rij dik uitzaaien zoals beschreven staat bij de snijsla. Uitdunnen is niet nodig omdat de planten minder in de breedte uitgroeien.

Kropsla

Vanaf april kunt u kropsla uitzaaien op een zaaibedje met een maximale diepte van 5 mm.

- Door om de twee weken enkele zaadjes te zaaien, kunt u de oogst spreiden.
- Tijdens de kieming is de ideale bodemtemperatuur 12°C.
- Dek het zaaibedje bij warmer weer af met een vochtige jute zak.

Warmoes

Warmoes of snijbiet is een zusje van de suikerbiet en de rode biet. Van suikerbiet en rode biet gebruiken we de wortel, terwijl warmoes voor blad en stengel wordt gekweekt. Bereid het blad als spinazie of met roomsaus, verwerk het in aardappelpuree of kook er soep van. De stengels kunt u stoven of gratineren.

De zaden van warmoes die in een zakje worden verkocht, zijn eigenlijk de vruchtjes van de plant. In elk vruchtje zitten ongeveer drie zaden. Warmoes kunt u buiten zaaien vanaf half april.

- Zaai het gewas in rijen die 25 cm van elkaar liggen.
- Leg in de rijen om de 5 cm een vruchtje.
- Later zult u moeten uitdunnen tot de plantjes op 30 cm van elkaar staan in de rij.

Snijselder

Zaaien kan vanaf half april in volle grond, op voorwaarde dat het 18 tot 20 °C is. Is dat niet het geval, dan moet u wachten tot mei. De kieming laat 20 dagen op zich wachten.

Knolselder

In april kunt u de voorgezaaide knolselder uitplanten.

- Zodra de plantjes 2 echte blaadjes hebben (dus gevormd na de 2 kiemblaadjes), plant u ze uit in potjes van 5 cm diameter, gevuld met potgrond.
- Laat de grond in het zaaibakje wat uitdrogen, om de wortels gemakkelijker los te kunnen maken.
- Zet de potjes in een ruimte met een temperatuur hoger dan 15°C.

3.3. MEI - JUNI: DE ZOMER DIENT ZICH AAN

Snijsla

Vanaf mei kunt u volop snijsla oogsten. Na 8 weken zijn de blaadjes ongeveer 10 cm groot. Snij ze met een mes net boven de grond af voor de eerste rauwkostslaaijes van het jaar.

Pluksla

Pluksla die u hebt gezaaid in maart, april en mei kunt u vanaf half juni tot eind juli oogsten. Pluk alleen de onderste blaadjes en laat de rest van de plant ongemoeid. Hij vormt telkens nieuwe bladeren. U kunt blijven oogsten tot de sla gaat bloeien.

Kropsla

Plant de slaplantjes uit als ze ongeveer 5 cm hoog zijn. Plant ze met 25 cm tussenafstand aan alle zijden.

Sla verdraagt geen onkruid omdat dat het opdrogen vertraagt na een regenbui, wat dan weer schimmelvorming bevordert. Schoffelen en wieden is dus de boodschap.

Warmoes

Ook in mei en in juni kunt u buiten nog warmoes zaaien.

- Vanaf eind mei, begin juni, kunt u oogsten van de plantjes die u in april hebt gezaaid. Zodra de plantjes 15 cm hoog zijn, kunt u ze afsnijden.
- Indien u de plant minstens 5 cm boven de grond afsnijdt, groeit hij snel terug.
- Twee tot drie weken later kunt u opnieuw oogsten. Als u de planten te dicht bij de grond afsnijdt, groeien ze niet meer terug.

Snijselder

Zaai pas buiten vanaf mei. Selderzaad heeft 18 tot 20°C nodig om te kiemen. Selder is een trage kiemer: tel ongeveer 20 dagen.

Zaai de selder in rijen met een tussenafstand van 25 cm en laat 15 cm tussen twee opeenvolgende zaden in dezelfde rij.

Knolselder

De plantjes die u in april verspeende, kunt u nu afharden.

- Zet de potjes overdag buiten. Na enkele dagen kunt u ze al buiten laten overnachten bij een zachte, bewolkte hemel.
- Eind april, begin mei kunt u de plantjes uitplanten. Maak de kluit op voorhand goed nat, zodat hij gemakkelijk loskomt van het potje.
- Druk de grond goed aan na het uitplanten. Breng een mulchlaag aan en giet indien nodig.

3.4. JULI - AUGUSTUS

Gaat u met vakantie? Pak dan eerst het onkruid nog eens flink aan. In de zomer kan het snel gaan bloeien en zaad vormen.

Snijsla

Tot de snijsla in bloei komt te staan (eind juli), kunt u oogsten.

Pluksla

Tot de pluksla in bloei komt te staan (eind juli), kunt u oogsten. Pluk alleen de onderste bladeren en laat de rest van de plant ongemoeid. Deze sla blijft dan nieuwe bladeren vormen.

Kropsla

Buiten gezaaide kropsla kunt u ten vroegste begin juli oogsten. Kropsla bewaart slecht. Teeltspreiding en raskeuze zijn dus belangrijk.

- Zaai in de zomer *Zomerkoningin* of *Suzan*. Uitplanten kan tot half augustus.
- Het herfstras *Bon Jardinier* kan vanaf 15 juli tot begin augustus worden uitgezaaid. Uitplanten kan tot begin september.
- Het ras *Merveille des quatre saisons* kan het hele seizoen worden gezaaid en uitgeplant.

Warmoes

Heel de zomer door kunt u warmoes oogsten. Als de plant 15 cm hoog is, kunt u hem afsnijden. Snij niet te dicht tegen de grond. Zo blijft het hart onbeschadigd en schiet de stengel weer op. Na twee tot drie weken kunt u weer oogsten. U kunt nog zaaien tot in juli.

Snijselder

U kunt nog zaaien tot eind juli.

Vanaf begin augustus kunt u van de vroegst gezaaide planten al enkele steeltjes plukken.

Knolselder

Zorg voor een regelmatige groei zodat u geen holle knollen krijgt. Zorg voor bodembedekking en giet in geval van droogte.

In juli en augustus knakken de buitenste bladeren van de knolselder een voor een af door de diktegroei van de knol. Zodra ze vergeeld zijn, mag u de bladeren wegnemen. Laat de groene bladeren staan: ze produceren voeding voor de knol.

3.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Kropsla

Herfstrassen zoals *Bon Jardinier* kunt u nog tot begin september uitplanten.

Warmoes

In september en oktober kunt u nog volop warmoes oogsten. Deze groente verdraagt lichte nachtvorst.

Snijselder

Van snijselder kunt u steeltjes plukken naarmate u ze nodig hebt. Tot de eerste vorst blijft snijselder groeien en kunt u oogsten.

Knolselder

Oogst alles in oktober. De grootste knollen bewaren minder goed: gebruik ze dus eerst.

- Licht de knollen uit de grond en snij het loof af op 5 cm boven de knol.
- Om te bewaren, kunt u de knollen dicht bijeen in een bak zand in een koele kelder leggen. Het afgesneden loof groeit traag terug aan.
- U kunt knolselder ook buiten inkuilen.

Winterpostelein

Zaai winterpostelein tijdens de eerste 2 weken van september op de vrijgekomen plaatsen van het perceel. Winterpostelein houdt de bodem gedurende de hele winter bedekt. Winterpostelein wordt breedwerpig gezaaid. U kunt oogsten van november tot februari. Als het plantje in uw tuin in bloei komt te staan en zaad vormt, moet u het de volgende jaren niet meer zaaien. Er zit dan al zaad in de bodem.

3.6. NOVEMBER - DECEMBER

Breng een wintermulchlaag aan op de stukken van het perceel waar u geen winterpostelein hebt gezaaid.

4. PERCEEL VAN DE VRUCHTGEWASSEN

4.1. FEBRUARI

In februari is er nog geen werk op het perceel van de vruchtgewassen.

4.2. MAART - APRIL

Maak het perceel van de vruchtgewassen zaaiklaar.

Pompoen

- Vanaf eind april, begin mei kunt u binnenshuis pompoenen zaaien in potjes. Gebruik daarvoor gewone tuingrond, want jonge compost is te voedselrijk voor kiemplantjes. Is uw tuingrond erg zwaar (klei), meng de grond dan met zand. Is uw tuingrond erg licht (zand), meng de grond dan met goed verteerde, oude compost.
- Zaai in elk potje één zaadje, 1 tot 2 cm diep.
- Plaats de potjes op kamertemperatuur (ongeveer 20°C) in een kamer waar veel licht binnenvalt. Na enkele dagen verschijnen de lichtgroene kiemlobben.

Courgette

Vanaf eind april, begin mei kunt u binnenshuis courgettes zaaien. Ga op dezelfde manier te werk als bij pompoen.

Maïs

Maïs kunt u binnen zaaien vanaf half april. Ga te werk zoals voor pompoen en courgette, maar steek de zaadjes 3 tot 4 cm diep. De grond in de potjes moet bij maïs goed vochtig zijn, want u mag pas weer gieten wanneer het kiemplantje goed zichtbaar is.

4.3. MEI - JUNI

Pompoen

- Als de kiemplantjes twee tot drie echte bladeren hebben, is het tijd om ze buiten uit te planten. Dat gebeurt meestal drie weken nadat u ze binnen gezaaid hebt. Laat de plantjes enkele dagen afharden voor u ze uitplant. Pompoenplantjes kunt u buiten uitplanten tot eind juni.
- Bij pas uitgeplante plantjes kunnen slakken voor problemen zorgen. Gebruik een stuk plastic van ongeveer 15 cm hoog (bv. een plastic fles waarvan bodem en bovenstuk afgeknipt zijn) om rond de plantjes te zetten ter bescherming.
- Wied en schoffel tot de bladeren van de pompoenplant zelf de bodem bedekken. De stengels of ranken van de pompoenplant verspreiden zich over de grond. Elke plant heeft

een oppervlakte van 2 tot 3 m² nodig. Ook in een kleine tuin kunt u pompoenen een plaats geven: leid de stengels bijvoorbeeld langs touwen omhoog.

Courgette

- Plant de kiemplantjes van courgette buiten uit als ze twee tot drie echte bladeren hebben. Eerst enkele dagen afharden is nodig. Courgette kunt u tot begin juli buiten uitplanten.
- Bescherm de jonge plantjes ook tegen slakken, zoals beschreven bij de pompoen.
- Wied en schoffel tot de bladeren van de courgetteplant zelf de bodem bedekken. Courgette is niet zo'n kruiper als pompoen. Elke plant heeft een oppervlakte van een vierkante meter nodig.

Maïs

- Twee tot drie weken nadat u de maïs binnen hebt gezaaid, kunt u de plantjes buiten uitplanten. Ze zijn dan ongeveer 10 cm hoog. Eerst enkele dagen afharden is nodig.
- Plant uit op rijen die 75 cm van elkaar liggen, met telkens 20 cm tussen twee opeenvolgende plantjes.
- Wied de kruidgroei tussen de jonge plantjes met de hand. Schoffelen kan de wortels beschadigen.
- Breng eind juni een mulchlaag (zie De moestuin > 6. Bodemverbetering) aan. Wieden is dan niet meer nodig.

4.4. JULI - AUGUSTUS

Gaat u met vakantie? Pak dan eerst het onkruid nog eens flink aan. In de zomer kan het snel gaan bloeien en zaad vormen.

Pompoen

Als de groei uit de hand loopt en het pompoengewas een andere groente dreigt te overwoekeren, mag er gesnoeid worden.

In de bladoksels komen felgele bloemen, eerst enkele mannelijke en na een tiental dagen ook vrouwelijke. De vrouwelijke bloemen hebben onderaan al gauw een klein pompoentje zitten. Dat is het vruchtbeginsel. Per plant groeien enkele vruchtbeginsels uit tot volwaardige pompoenen.

Courgette

Begin juli kunt u de eerste vruchten oogsten van de plantjes die u in mei buiten hebt uitgeplant. Bij heel mooi weer zijn er eind juni al courgettes te oogsten. Meestal duurt het 1 tot 2 weken voor er aan een bloem een plukwaardige courgette komt, maar bij mooi weer kan het al na enkele dagen. U moet dan snel zijn met oogsten, want courgettes zijn het lekkerst als ze jong geplukt worden. Ze zijn dan niet groter dan 15 tot 20 cm en wegen minder dan een halve kilo. Twintig stuks per plant is geen uitzondering.

Maïs

Maïs bloeit in juli of augustus. Als het erg droog is tijdens de bloei, moet u de planten gieten.

In de bladoksels groeien zijstengels. Haal ze weg, want anders krijgt u daar kleine kolven met een slechte korrelzetting.

Vanaf eind augustus kunt u oogsten. Als de draden die uit de kolf hangen bruin en droog zijn, mag u de kolf plukken. Vers is de maïs het lekkerst.

4.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Pompoen

De pompoenoogst valt in september en oktober. Aan de steel van de pompoen kunt u zien of hij rijp is. Is de steel rimpelig, met groeven of droge barstjes, dan is het tijd om te oogsten.

Om de pompoen te oogsten, mag u hem niet zomaar van de plant trekken. Dan bestaat de kans dat de steel uitscheurt, waardoor de pompoen sneller gaat rotten.

- Snij daarom de steel ongeveer 5 cm boven de pompoen af.
- Haal de pompoenen zeker binnen voor de eerste vorst, want ze verdragen geen vrieskou.
- Laat de pompoenen eerst behoorlijk drogen op een goed verluchte plaats.
- Borstel na één tot drie weken de aarderesten van de vruchten en verhuis ze naar hun definitieve bewaarplaats. Pompoenen bewaren het best bij een temperatuur tussen 8 en 12°C in een vrij droge ruimte. Bewaart u ze in een vochtigere ruimte, smeet ze dan in met plantaardige olie om ze te beschermen tegen schimmels.
- Pompoenen die bij de oogst nog niet helemaal rijp zijn, rijpen vaak na het plukken nog verder. Ze zijn dan pas op hun lekkerst in januari.

Courgette

Tot begin oktober kunt u van vers geplukte courgettes genieten. De jonge courgettes kunt u enkele dagen bewaren op een koele plek. Volgroeide courgettes bewaren veel langer, dankzij hun verharde schil. Weken later kunt u er nog soep van maken, maar voor andere bereidingen smaken ze niet fijn genoeg.

Maïs

Vanaf eind augustus kunt u maïs oogsten. De kolven kunnen enkele dagen in de koelkast worden bewaard.

4.6. NOVEMBER - DECEMBER

Breng een wintermulchlaag aan op het perceel.

5. PERCEEL VAN DE WORTELGEWASSEN

5.1. FEBRUARI

- U kunt nog pastinaak oogsten.
- Plant de ui in rijen op 25 cm van elkaar, en laat binnen elke rij telkens 10 cm tussen de uien.
- Als u 40 cm tussen de rijen laat, kunt u later pastinaak tussen de uien zaaien.

5.2. MAART - APRIL

Maak in april het perceel voor de wortelgewassen zaaiklaar.

Rode biet

- Vroege teelt: tussen half maart en half april kunt u rassen voor de vroege teelt zaaien, zoals Egyptische Platronde.
- Voor de gewone teelt (bijvoorbeeld Kogel) zaait u vanaf half april buiten. Net als bij warmoes is het zaad van de biet eigenlijk een vruchtje. Gemiddeld telt elk vruchtje drie zaadjes, zodat u de plantjes na het ontkiemen moet uitdunnen.
- Zaai op rijen die 30 cm van elkaar liggen. Leg in elke rij om de 5 cm een vruchtje. Druk de grond na het zaaien goed aan.

Pastinaak

Tussen half april en half mei kunt u pastinaak zaaien. Denk eraan dat het kiemen 4 weken op zich laat wachten.

- Zaai pastinaak in rijen die 30 cm van elkaar liggen. Laat telkens 4 cm tussen twee zaadjes. Het kan 30 dagen duren voor pastinaak kiemt.
- Zaai eventueel radijsjes mee met de pastinaak om te zien hoe de rijen lopen. Radijsjes kiemen snel, en zo weet u waar u onkruid mag weghalen en waar niet.

In het begin groeit pastinaak langzaam, maar tijdens de zomer kan het blad fors uitgroeien.

Plantui

Als u nog plantui wilt planten, doe het dan nu.

5.3. MEI - JUNI: DE ZOMER DIENT ZICH AAN

Rode biet

Tot begin juli kunt u buiten rode biet zaaien.

- Wied het onkruid tussen de rijen bieten.
- Van de drie plantjes die uit één vruchtje komen, kan er maar eentje doorgroeien. Laat de sterkste plant staan en haal de twee andere uit de grond. Ga hierbij voorzichtig te werk, anders trekt u ze alle drie uit de grond.
- Druk de aarde rond het plantje dat blijft staan goed aan.
- Als u de plantjes dunt op 5 cm, dan krijgt u kleine bietjes. Dunt u op 10 cm, dan worden ze dikker. Dunt u op 15 cm, dan krijgt u zware exemplaren.

Bij rode biet hoeft u eigenlijk geen mulchlaag aan te brengen, omdat bieten bijna helemaal boven de grond staan.

Pastinaak

- Tot half mei kunt u nog pastinaak zaaien. Denk er wel aan dat het kiemen 4 weken op zich laat wachten.
- Dun de plantjes uit tot op 15 cm.
- Wied het onkruid tussen de rijen pastinaak.
- Breng in juni een mulchlaag aan om onkruidgroei tegen te houden.

Venkel

Zaai de venkel pas na 21 juni buiten.

- Laat bij het zaaien 40 tot 50 cm tussen de rijen en 4 tot 5 cm tussen twee opeenvolgende zaden in een rij. Na 7 dagen kiemen de zaadjes al.
- Zodra de plantjes hun twee eerste echte blaadjes hebben, kunt u uitdunnen tot de plantjes op 20 cm van elkaar staan in de rij.

Plantui

Plantuien bedekken de bodem maar weinig. Regelmatig onkruid verwijderen is dan ook nodig. Dat doet u door te wieden, want bij schoffelen of hakken kan het oppervlakkige wortelstelsel beschadigd raken.

Vanaf mei kunt u de bodem bedekken, bijvoorbeeld met een laagje gazonmaaisel.

5.4. JULI - AUGUSTUS

Gaat u met vakantie? Pak dan eerst het onkruid nog eens flink aan. In de zomer kan het snel gaan bloeien en zaad vormen.

Pastinaak

- In juli moet u de pastinaakplanten uitdunnen tot de afstand tussen twee opeenvolgende planten in de rij 15 cm is. Zo krijgen de planten voldoende ruimte om uit te groeien.
- Ook op het programma in juli: wieden en een mulchlaag aanbrengen om de kruidgroei te remmen.
- U kunt nog een keer zaaien in juli. Die oogst valt dan in de winter.

Rode biet

Vroeg gezaaide rode bieten kunt u nu oogsten.

Rode biet kunt u buiten zaaien tot begin juli, voor oogst in de herfst.

Venkel

's Zomers heeft venkel veel water nodig, vooral bij het begin van de knolvorming.

- Zeker op zandbodem moet venkel regelmatig worden gegoten.
- Breng een mulchlaag aan om te voorkomen dat de bodem uitdroogt.

Plantui

In de zomer verslapt en verdroogt het loof van de uien. Oogst de uien wanneer hun loof voor 2/3 is afgestorven.

Bij langdurig vochtig weer vergroot de kans op schimmelinfecties. Oogst de uien dan zo snel mogelijk.

5.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Rode biet

- Rode biet van uw laatste zaaibeurt kunt u vanaf oktober oogsten.
- Laat het loof eraan tot het verwelkt, en trek het er dan pas af. Het groeipunt wordt dan niet beschadigd. Zo zullen de knollen tijdens de bewaring nog een beetje blad aanmaken. Ze blijven groeien en worden dus niet slecht.

Pastinaak

- Pastinaak kunt u oogsten van half september tot eind maart.
- Zolang ze in de grond blijven, zijn pastinaken bestand tegen vorst. U kunt dus de hele winter pastinaak oogsten naar behoefte. Alleen in zware grond kunnen ze rotten.
- Om de pastinaken uit te trekken, licht u de grond op met een riek.

Venkel

- Van eind augustus tot eind september kunt u de knollen met een mes van de wortel lossnijden. Ze wegen dan 250 tot 300 gram.
- Laat de knollen niet te groot worden. Ze worden dan vlug vezelig en taai, schieten door of barsten.
- Dreigt er vroege vorst? Dek de planten dan af met wat stro of bladeren.
- Bij vorst kunt u de knollen beter meteen oogsten. Op een koele plaats kunt u ze dan nog enkele weken bewaren.

Plantui

Bewaar de uien in een droge en goed verluchte ruimte. Aangezien ze niet volledig vorstvrij bewaard moeten worden, volstaat een zolder of veranda.

5.6. NOVEMBER - DECEMBER

- In november mag u de eerste echte nachtvorst verwachten. Haal rode bieten nu zeker binnen.
- Alleen pastinaken kunt u op een droge grond nog buiten laten staan. Zolang ze goed in de grond zitten, zijn ze tegen vorst bestand.
- Breng een wintermulchlaag aan op het perceel.

6. PERCEEL VAN DE AARDAPPELEN

6.1. FEBRUARI

Maak in februari het perceel voor de aardappelen zaaiklaar. Koop eind februari aardappel-pootgoed van vroege of halfvroege rassen.

Leg de poters (pootaardappelen) enkele weken binnen in bakjes om ze te laten voorkiemen. De aardappeltjes brengen scheuten voort.

- Leg het pootgoed in bakjes op een bedje van tuingrond.

- Zet de bakjes in een koele ruimte van ongeveer 10°C. De bakjes moeten veel licht krijgen, maar geen zon.
- Benevel het plantgoed af en toe met de plantenspuit.

De aardappeltjes krijgen korte, stevige scheuten van 0,5 tot 1 cm lang (als de scheuten langer worden, staan de bakjes te warm en te donker).

Voorgekiemde aardappeltjes hebben een voorsprong op pootaardappeltjes die u onmiddellijk buiten plant. Ze zijn al een stap verder waardoor de oogst vroeger valt.

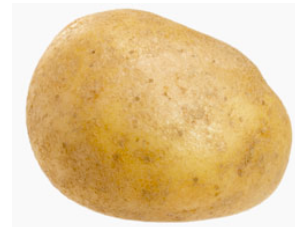
Zo kunt u de oogst spreiden. Eerst oogst u de voorgekiemde aardappelen. De aardappelen die u zonder voorkiemen plantte, zullen later oogstklaar zijn.

6.2. MAART - APRIL

Maak de grond kort voor het uitplanten opnieuw goed los om het planten te vergemakkelijken. De grond mag tamelijk grof blijven liggen.

Van half maart tot half april kunt u de voorgekiemde vroege aardappelen buiten uitplanten. Wacht bij voorkeur tot begin april, want aardappelloof houdt niet van nachtvorst. Afharden voor het uitplanten is aan te raden.

- Maak plantgaten met een plantschopje of met uw handen. De plantgaten moeten 5 cm diep zijn in kleigrond en 10 cm diep in lichte grond.
- Maak de plantgaten in rijen die 60 cm van elkaar liggen met telkens 60 cm tussen twee knolletjes in dezelfde rij.
- Leg telkens één knolletje in een plantgat, met de mooiste scheut naar boven.
- Vul het plantgat met grond en hoog het lichtjes op.

Met halfvroege aardappelen kunt u wachten tot eind april om ze buiten uit te planten. Eind april moeten alle aardappelen gepoot of geplant zijn.

6.3. MEI - JUNI: DE ZOMER DIENT ZICH AAN

Als de planten ongeveer 15 cm hoog zijn, kunt u ze aanaarden (door losse grond op te hopen aan de voet van een plant om de groei en ontwikkeling ervan te bevorderen). Breng met een schoffel de grond tussen de rijen vlakbij de planten. Die komen dan op 'ruggen' te liggen.

Wanneer u vroeg geplante aardappelen aanaardt, mag u het opkomende loof gerust volledig met aarde bedekken. Zo beschermt u de planten tegen nachtvorst. U kunt ook in twee beurten aanaarden: de eerste keer als de planten 10 cm hoog zijn, een tweede keer als ze 15 tot 20 cm hoog zijn. Zo wordt het onkruid twee keer verstoord.

Vroege aardappelen, zoals Gloria, kunt u in juni al oogsten, wanneer het blad nog groen is. De knollen zijn dan eigenlijk nog niet rijp, maar toch al erg lekker.

De oogst van aardappelen die u niet dadelijk gebruikt, kunt u uitstellen tot de bladeren geel zijn (in juli).

6.4. JULI - AUGUSTUS

Wacht tot de bladeren geel zijn om aardappelen te oogsten die u niet meteen gebruikt. Vroege aardappelen kunt u tot in juli oogsten.

Rooi aardappelen bij droog en zonnig weer en laat ze na het oogsten op de grond liggen om te drogen. Eén zonnige dag is daarvoor voldoende. Laat ze niet langer dan twee dagen liggen, want dan worden ze groen. Een goede vuistregel is dat alle aanklevende grond poederdroog moet zijn voor u de knollen naar hun uiteindelijke bewaarplaats brengt.

Bewaar aardappelen in een donkere, goed geventileerde ruimte, zoals een kelder, een zolder of een garage. De temperatuur moet er tussen de 4 en 8°C liggen. Leg de aardappelen in bakken

met een lattenrooster, zodat er ook lucht onder kan. U mag ze stapelen, maar niet hoger dan 50 cm. Aardappelen die groen geworden zijn, mag u in geen geval opeten of aan dieren geven: ze zijn giftig. U kunt ze wel composteren.

6.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Halfvroege aardappelen worden vooral in september geoogst.

6.6. NOVEMBER - DECEMBER

Breng een wintermulchlaag aan op het perceel.

7. PERCEEL VAN DE PEULGEWASSEN

7.1. FEBRUARI

Erwten

Maak in februari de helft van het perceel voor de peulgewassen zaaiklaar voor de erwten.

7.2. MAART - APRIL

Erwten

De erwt is een echte voorjaarsplant. Ze groeit beter in het koele voorjaar dan in de warme zomer. Bij vroeg gezaaide erwten is het risico op ziektes bovendien veel kleiner.

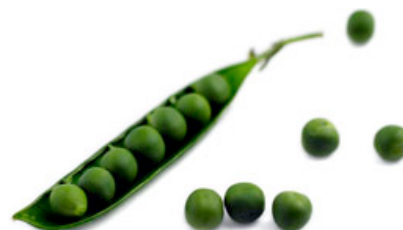
Erwten kunt u ten vroegste begin maart buiten zaaien.

Bij vochtig weer of op een natte, zware leem- of kleibodem wacht u beter tot in april.

Dop- en sluimerwten geven hun volledige oogst in een korte periode van 2 tot 3 weken. U zaait ze dus het best in meerdere keren.

Om de oogsten te spreiden, raden wij u aan om de twee weken een ander ras te zaaien. Eenzelfde ras twee weken later zaaien heeft niet hetzelfde effect als twee weken later een ander ras zaaien. In het eerste geval blijkt er soms maar enkele dagen verschil te zijn in oogstdatum, ondanks de 2 weken verschil tussen het zaaien.

- Zaai bij lage rassen in rijen die 40 tot 50 cm van elkaar liggen.
- Zaai hoge rassen bij voorkeur in dubbele rijen. Dan kan er aan beide kanten van het – later te plaatsen – steunmateriaal een rij erwten omhoog klimmen.
- Laat bij het zaaien tussen de twee rijen van de dubbele rij ongeveer 30 cm, en laat tussen de dubbele rijen 70 tot 80 cm.
- Laat in een rij een afstand van 3 tot 5 cm tussen de zaden. De normale zaaidiepte is 2 cm in zware grond tot 5 cm in lichte grond.
- Erwten hebben voldoende licht nodig om te groeien. Plaats de rijen daarom bij voorkeur volgens de noord-zuidas. De planten drogen dan sneller op na regen of dauw, zodat schimmels minder kans krijgen.

Bonen

Maak in april de andere helft van het perceel voor de peulgewassen zaaiklaar voor de bonen.

7.3. MEI - JUNI: DE ZOMER DIENT ZICH AAN

Erwten

Erwten hebben erg broze en dunne stengels. Daarom moet u aanaarden als de planten 10 tot 15 cm hoog zijn.

Hoge erwtenrassen hebben steun nodig waaraan ze zich kunnen vasthouden. De steun moet stevig zijn zodat hij niet omvalt als het waait. De hoogte van de steun hangt af van het erwtenras dat u gekozen hebt. Het zaadzakje vermeldt hoe hoog het erwtenras zal worden. Wanneer u het steunmateriaal plaatst, moet de grond onkruidvrij zijn. Nadien is het onkruid tussen steun en gewas moeilijk te verwijderen zonder de stengels te beschadigen. Bedek de bodem eventueel met een mulchlaag.

- Plaats de erwtensteun als de plantjes ongeveer 15 cm hoog zijn, na het aanaarden. Zet de steun tussen de twee rijen van een dubbele rij, zodat de plantjes van beide rijen erop kunnen rusten.
- Maak een houten constructie uit rijshout, met dunne, jonge takken. Gebruik hiervoor snoeihout en kies takken met veel zijtakken. Haal een deel van de zijtakken weg en hou alleen de zijtakken over die in eenzelfde vlak staan. Steek om de 20 cm een tak schuin in de grond en bind de takken bovenaan samen (zie figuur).
- Hebt u geen snoeihout, gebruik dan stevige ijzerdraad voor uw steun. Steek palen in de grond waartussen u draden spant. Zet de palen 2 m uit elkaar en zorg ervoor dat ze goed vastzitten. Bevestig dan de ijzerdraad aan de palen. Begin op een hoogte van 10 cm boven de grond. Hoe hoog de hoogste draad moet komen, hangt af van het ras. Bind de planten regelmatig op.

Houten steun voor erwten

Sluimererwten

Vanaf begin juni kunt u de eerste sluimererwten plukken wanneer de erwtjes in de peulen nog heel klein zijn. Te laat geplukte peulen zijn minder mals en de erwtjes zijn dan te dik. Eén keer per week plukken is een minimum. Oogsten kan tot begin juli.

Doperwten

Doperwten kunt u enkele weken later oogsten, van eind juni tot begin augustus. Pluk ze als de peulen goed vol zitten. Als u ze te lang laat hangen, zijn ze niet meer lekker. Pluk wekelijks.

Bonen

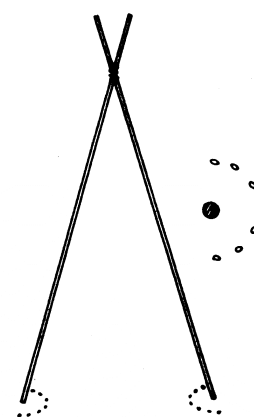
Bonen zijn waterminnende planten die absoluut geen vorst verdragen. Zaai ze dus pas uit na 15 mei.

Bonen hebben grote zaden die vrij diep gezaaid worden: ongeveer 2 cm diep in zware grond tot 5 cm diep in zandgrond.

Voor struikbonen: maak een geultje waarin u om de 5 tot 10 cm een zaadje legt. Laat tussen de rijen 40 tot 50 cm ruimte.

Voor staakbonen: plaats het steunmateriaal voor u zaait.

- Teken een vierkant van 75 op 75 cm op de grond.
- Plaats een stok in elke hoek van het vierkant.
- Breng de stokken bovenaan bijeen en bind ze vast (zie figuur).
- Zorg dat de steun stevig in de grond staat.
- Maak in elke hoek van het vierkant, telkens op zo'n 10 cm van de steun, een halfcirkelvormige gleuf in de bodem. Leg hierin telkens een 6-tal zaden, op ongeveer 5 cm van elkaar.
- Laat na opkomst (1 tot 2 weken na het zaaien) de 3 tot 4 stevigste planten verder groeien en trek de andere uit.

Steun voor bonen

7.4. JULI - AUGUSTUS

Gaat u met vakantie? Pak dan eerst het onkruid nog eens flink aan. In de zomer kan het snel gaan bloeien en zaad vormen.

Erwten

Als alle erwten geplukt zijn, kunt u het loof net boven de grond afhakken en naar de compostbak brengen. Laat de wortels nog in de grond zitten. De stikstof in de wortelknobbeltjes kan zo de volgende teelt ten goede komen.

Waar plaats vrijkomt op het perceel, kunt u phacelia zaaien of de bodem bedekken met een mulchlaag. U kunt dit eventueel ook al in juni doen, op voorwaarde dat alle erwten al geoogst zijn.

Bonen

Afhankelijk van het ras kunt u bonen buiten zaaien tot eind juni of zelfs 15 juli. Kijk voor de juiste zaaidatum op de verpakking van de zaden.

Bij struikbonen kunt u, zodra het eerste bladpaar gevormd is, de plantjes steunen door aan te aarden. Bij een slechte opkomst, of als de vogels u te snel af waren, kunt u op de open plaatsen in de rij nog snel bijzaaien. Struikbonen groeien mooi dicht.

Staaibonen kunt u in het begin een handje helpen door de stengels rond de steun te winden.

Maak de grond onkruidvrij en bedek de voet van de planten met een mulchlaag. Als u vaak plukt, zal de plant langer bonen blijven dragen.

Om de oogst te spreiden en van begin juli tot eind september verse boontjes op tafel te krijgen, kunt u verschillende rassen combineren.

7.5. SEPTEMBER - OKTOBER

Bonen

U kunt boontjes plukken tot eind september, en als het weer meezit zelfs tot eind oktober.

7.6. NOVEMBER - DECEMBER

Bedek het perceel met een mulchlaag.